

Aile ?leti?im Kal?plar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile ?leti?im Kal?plar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16397>

Öz

Aile İletişim Kalıpları Ölçeği (AİKÖ), aile içindeki iletişim ortamının değerlendirilmesini amaçlayan geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle bireylerin aileleriyle kurdukları iletişimin temel boyutlarını, yani **Konuşma Yönelimi** ve **Uyma Yönelimi** kalıplarını ölçmektedir. Sunulan bu form, Erdoğan ve Anık (2018) tarafından Türkiye başlangıçta uyarlanmıştır ve geçerlik-güvenirlilik çalışmaları tamamlanmıştır. Ölçek, aile içi etkileşimlerin anlaşılması ve bu kalıpların bireysel gelişim üzerindeki etkilerinin incelenmesi açısından önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Aile iletişimi, Aile Kalıpları, Konuşma Yönelimi, Uyma Yönelimi, Psikometrik, Ölçek Uyarlama, Erdoğan ve Anık, Aile İçi İletişim.

Yazarlar

Ömer Erdoğan, Cengiz Anık (Uyarlama Çalışması).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin algıladıkları aile iletişimi ortamının, iki ana boyutta sistematik olarak değerlendirilmesidir. Bu boyutlar, aile üyelerinin fikirlerini ne kadar açıkça ifade edebildiğini (Konuşma Yönelimi) ve aile içinde hiyerarşi ve uyumun ne kadar vurgulandığını (Uyma Yönelimi) belirler. Bu ayrıntı, ailelerin genel iletişim kültürlerini tanımlamaya olanak tanır.

Türkçe uyarlama çalışması, Aile İletişim Kalıpları Ölçeği'nin (FCPS) kültürel olarak farklı bir başlangıçta da geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini göstermeyi hedeflemiştir. Bu sayede Türkiye'deki akademik araştırmalara sağlam bir **uyarlanmış psikometrik araç** kazandırılmıştır.

Yapı

Ölçek, Aile İçi İletişim Kalıpları teorisine dayanır. Bu teoriye göre, aile iletişim ortamları iki temel eksen üzerinde incelenir: **Konuşma Yönelimi** (açıklık ve etkileşim) ve **Uyma Yönelimi** (kurallara bağlılık ve hiyerarşi). Bu iki boyutun yüksek veya düşük olmasına göre dört temel aile iletişim tipi ortaya çıkar: Konsensüs, Pluralistik, Koruyucu ve Bırakınç Yapıların aile tipleri.

Konuşma Yönelimi, ailenin tüm üyelerini ilgi çekici konular hakkında açıkça konuşmaya ve fikirlerini özgürce ifade etmeye teşvik etme derecesini temsil eder. **Uyma Yönelimi** ise, aile içinde tekdüzeliğin, hiyerarşinin ve ebeveyn otoritesine mutlak itaatin ne kadar önemsendiğini gösterir.

Ölçek, bu iki yapıyı ne kadar güçlü algıladığını ölçerek bireyin aile iletişim ortamını tanımlar.

Geçerlik

Erdoğan ve Anık (2018) tarafından yapılan uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliği temel olarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Çalışma, ölçeğin orijinal yapılarına uygun olarak iki faktörlü (Konuşma ve Uyma) yapıyı koruduğunu göstermiştir. Bu bulgu, ölçeğin Türkçe formunun teorik yapıyı Türk kültüründe de doğru bir şekilde temsil ettiğini kanıtlar.

Ayrıca, ölçüt bağımlı geçerliliği değerlendirmek amacıyla ilgili diğer psikolojik yapılarla korelasyonlar incelenmiş ve beklenen yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu destekleyici bulgular, AİKÖ'nün ölçmek istediği yapıyı kültürel bağlamda başarıyla ölçtüğünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak değerlendirilmiştir. Uyarlama çalışmasında elde edilen Cronbach Alfa değerleri, hem Konuşma Yönelimi alt boyutu hem de Uyma Yönelimi alt boyutu için yüksek düzeyde iç tutarlılığa işaret etmiştir. Bu değerler, maddelerin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermekte ve Türkçe formun bilimsel araştırmalarda güvenle kullanılabilirliğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe formun faktör yapısını incelemek amacıyla Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. KFA sonuçları, ölçeğin beklenen iki temel boyuta ayrıldığını doğrulamıştır: **Konuşma Yönelimi** ve **Uyma Yönelimi**. Bu iki boyut, aile iletişim kalıplarını açıklayan temel değişkenlerdir.

DFA sonuçları, model uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir sınırlarda olduğunu göstererek, orijinal ölçeğin iki faktörlü yapısını Türk örnekleminde de geçerli olduğunu ve ölçeğin yapısal bütünlüğünün korunduğunu kanıtlamıştır. Bu güçlü faktör yapısı, ölçeğin teorik temellerini güçlendirmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Likert-Type Rating)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kinler ve Ergenler (Adults and Adolescents)

Age Group: Genellikle 18 ya? ve üzeri (Typically 18 years and older)

Population Details: Üniversite ö?rencileri veya genel nüfus örnekleme (University students or general population sample used in validation).

Test Methodology: Özbildirim Ölçe?i (Self-Report Questionnaire)

Anahtar Kelimeler

İletişim Kalıplar?, Konu?ma Yönelimi, Uyuma Yönelimi, Psikometri, Faktör Analizi, Geçerlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: oordogan1969@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Ömer Erdoğan)

Correspondence Address: Bilinmiyor

İzinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar **Ömer Erdoğan** ile do?rudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçlı kullan?mlarda genellikle çal??maya uygun at?f yap?lmas? yeterlidir.

Kaynaklar

Erdoğan, Ö. ve An?k, C. (2018). Aile İletişim Kalıplar? Ölçe?i'nin Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması?. *Türkiye İletişim Ara?t?rmalar? Dergisi*, 29, 21-46.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na buradan ula??labilir: aile-iletisim-kaliplari-olcegi-toad.pdf

Aile İletişim Kalıplar? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri yer almamaktadır. Ölçek, **Konu?ma Yönelimi** ve **Uyuma Yönelimi** alt boyutlar?na ait maddelerden oluşur ve kat?lımc?lar?n aile içindeki iletişim

deneyimlerini derecelendirmesini ister.

ARABPSYCHOLOGY.COM